

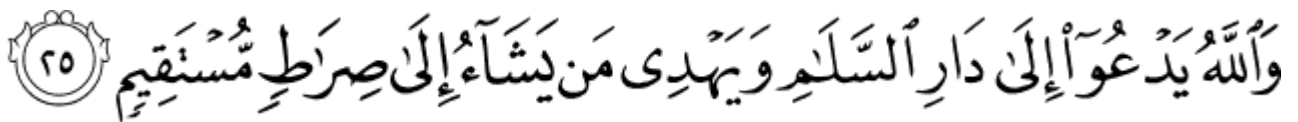
Sammuu Kee Qaruuf

Description

Torbaan darbee wantoota sammuu doomsanii fi hadoochan ilaalle turre. Yaadachisaaf wantoonni sammuu hadoochanii fi doomsan cubbuu keessatti lixu keessummaayyu shirkii, zinaa, maastarbeshiin, hamii fi kkf. Akkasumas araadonni akka fiilmi, alkooli, sigaara, caati fi kkf sammuu hadoochu fi qawwasiisu keessatti bakka olâ€™aanaa qabatu. Sammuun qabeenya qaalii takkaa hojiin ala taanan deebisuun garmalee ulfaatudha. Sammuu keenya badii irraa eeguf maal gochuu qabnaa? Sammuun keenya yoo doome akkamitti qaru dandeenyaa? Mee harâ€™a karaalee sammuu keenya itti qarruu muraasa isaanii haa ilaallu. **1. Istighfaara baayâ€™isuu**

Akkuma torbaan darbee jenne cubbuun sammuu doomsu fi hadoochu keessatti tarree tokkoffaa qabata. Cubbuun summii sammuuti. Karaan tokkichi summii kana ittiin fayyisan tawbaa fi istighfaara. Tawbaa jechuun maal jechuudhaa? Akka lugaa Arabifaatti tawbaa jechuun badii irraa deebiâ€™uu yoo taâ€™u akka shariâ€™aatti immoo â€œ**Ajaja Rabbiitti buluu diduu fi daangaa Isaa darbuu irraa gara Isaa ajajamuutti, ajaja Isaatti buluu, qajeelcha Isaa qabachuu, araarama Isaa kajeelu, jaalala Isaa barbaadutti deebiâ€™uudha.**â€•

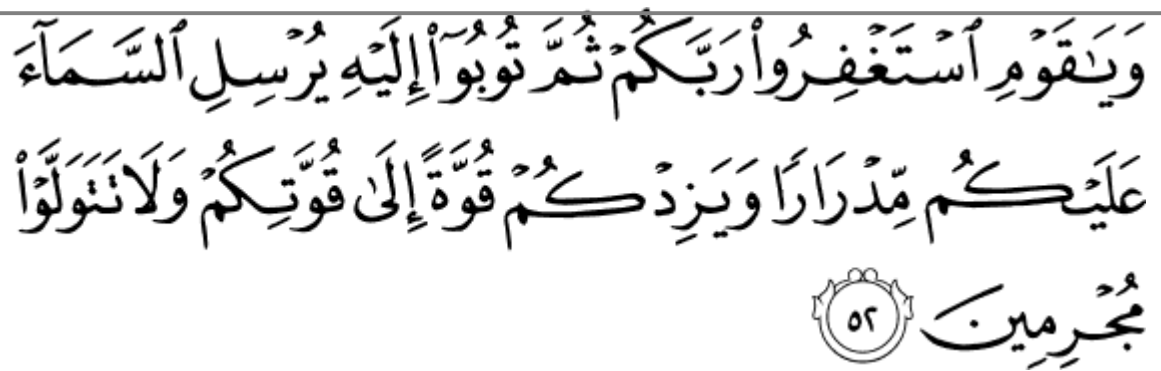
Tawbaa jechuun mooraa sheyxaanaa badii, cinqii, jeequmsa fi kan kana fakkaataniin guuttame erga seenanii booda gara mooraa Rabbii kan nageenya, tasgabbi fi gammachuun guuttame keessa seenudha. Kanaafu mooraa nageenya fi tasgabbiin guuttame keessa seenu eenyutu dida ree?

â€œ**Rabbiin gara mana nageenyaatti waama. Nama fedhes gara karaa qajeelatti qajeelcha.**â€•
Suura Yuunus 10:25

Istighfaari- jechuun immoo â€œRabbiin irraa araarama barbaadu, Rabbiin cubbuu darbee akka namaa dhoksuu ykn haguugu fi haaqu kadhachuudha. Sababa cubbuu saniin akka nama hin adabne itti warwaachudha.â€•

Sababa cubbuutin adabbiin cimaan namni tokko addunyaa tana keessatti dhandhamu qalbiin isaa cufamu fi sammuun isaa hadoodudhu. Kanaafu, adabbii kana akka namarraa deebisuu Rabbiin araarama kadhachuun hin barbaachisu ree? Yeroo hundaa gara Rabbii deebiâ€™uu fi istighfaara kadhachuun dukkana cubbuu saaqun sammuu fi qalbii irratti ifa imaana ibsa. Sammuu fi qaamni jabeenya horatu, humna irratti humna dabalaaf. Qabeenyaanis akka jabaatan nama taasisa. Ragaan kanaa kunoo Aaya Qurâ€™aanati:

â€œYaa Ummata kiyya Gooftaa keessan araarama kadhaa, ergasii gara Isaatti tawbaan deebiâ€™aa. Bokkaa walitti dhaabbataa godhee isiniif ergaa. Humna keessan irrattis humna isiniif dabalaa. Yakkamtoota taatanii irraa hin garagalinaa.â€™ (Suuratu Huud 11:52)

Yeroo baayâ€™ee istighfaara yommuu jedhamu arrabaan qofaan â€™Astaghfirullahâ€™ jechuun akka gahaa taâ€™eetti ilaallama. Å°stighfaarra karaalee sadiin kan adeemsifamuudha. Tokko qalbiin badii hojjatte amanuun Rabbiif of salphisuu fi of gadi qabuu. Lamaffaan immoo arrabaan Rabbiin irraa araarama kadhachuu yoo taâ€™u sadaffaan immoo qaaman hojii gaggaarii hojjachuudha. Yommuu qalbii tee Rabbiin funduratti gadi cabsitee (gadi of qabdee) araarama Isa kadhattu, dukkanni jireenyaa sirraa saaqamaa adeema, hurriin sammuu kee keessatti xaxamee bittinaaâ€™u eegala. Cubbuu kee yaadatte yommuu imimmaan kee dhangalaâ€™u akka waan baâ€™aan wayii sirraa hirâ€™ate sitti dhagahama. Mee yeroo hundaa duâ€™aayi tanaan araarama Rabbiin irraa kadhachuu hin dagatin.

Ø±ÙŽØ“Ù‘ÙŽÙ†ÙŽØ§ Ù·ÙŽØ§Ø“Ù’Ù·Ù·Ø±Ù’ Ù„ÙŽÙ†ÙŽØ§ Ø°Ù·Ù†Ù·
Ù`Ø“ÙŽÙ†ÙŽØ§ Ù`ÙŽÙ†ÙŽÙ·Ù·Ù·Ø±Ù’ Ø¹ÙŽÙ†Ù·ÙŽØ§ Ø³ÙŽÙŠÙ·Ù·
Ø¹ÙŽØ§ØªÙ·Ù†ÙŽØ§ Ù`ÙŽØªÙŽÙ·ÙŽÙ·Ù·ÙŽÙ†ÙŽØ§ Ù ÙŽØ¹ÙŽ
Ø§Ù„Ù·Ù·Ø£ÙŽØ“Ù’Ø±ÙŽØ§Ø±Ù·

Rabbanaa faghfir lanaa zunuubanaa wa kaffir â€™annaa sayyiâ€™aatinaa wa tawaffanaa maâ€™al-abraar.

â€œGooftaa keenya! badii keenya nuuf araarami; hamtuwwan keenyas nurraa harcaasi; warra qulqulluu wajjinis nu ajjeesi.â€™ Suura Ali-Imraan: 193

Hiika jechootaa: **Rabbanaa** (Gooftaa keenya), **faghfir** (araarami), **lanaa** (nuuf), **zunuubanaa** (badii keenya), **kaffir** (harcaasi), **â€™annaa** (nurraa), **sayyiâ€™aatinaa** (hamtuwwan keenya), **tawaffanaa** (nu ajjeessi), **maâ€™a** (wajjiin), **al-abraar** (warra qulqulluu), asitti waliqabsiistu Arabiffaa â€™wa â€™maxxantuu â€™-sâ€™ hiiktonni Qurâ€™aana fayyadamaniiru. (fkn, keenyas, wajjiinis)

2.Halkan salaatu â€™“ Salaata fardii (dirqamaa) booda salaanni hanga salaata halkanii nama fayyadu hin jiru. Salaata halkanii ilaalchisee **Al-Hasan** (rahimahu Allahu)akkana jedha: â€™Salaanni halkanii kabaja muâ€™imintootati, wanta harka namoota jiru irraa quufuu irraa humna isaaniti. (wanta harka namoota jiruuf hin haafayan jechuu isaati.â€™ Hayatu salaaf 176

Axaaâ€™™ al-Khuraasanii akkana jedha: â€˜Akkana jedhamaa ture, â€˜Salaanni halkanii qaamaf jireenyaa fi humna taâ€™™a, qalbii keessatti immoo ifa (nuura), argitu keessatti immoo ifa cimaadha (diyaaâ€™™a). Namtichi halkan irraa salaata halkanii yoo dhaabbate, gammadaa taâ€™™ee bariisifata. Sababa salaata halkanitiin gammachuu qalbii isaa keessatti argata. Garuu ijji isa mooâ€™™atte yoo rafaa bule, kan gaddu fi qalbiin isaa cabdee bariisifata. Akka waan wanta tokko gatee itti fakkaata. Dhugumatti eeti, dhimma isaa keessa garmalee kan isa fayyadu gatee jira.â€™™ (Madda olii)

Wahb ibn Munabbih ni jedha, â€˜Salaata halkanitiin namni gadi aanan ni kabajama, namni salphataan ni jabeeffama. Soomni guyyaa immoo abbicha irraa fedhii lubbuu muraâ€™™â€™™ (Madda olii) Rabbiin (subhaanahu wa taâ€™™aala) akkana jechuun amaloota namoota gaggaarii irraa dubbata:

الصَّابِرِينَ وَالصَّادِقِينَ وَالْقَنِتَّةِينَ وَالْمُنْفِقِينَ
وَالْمُسْتَغْفِرِينَ بِالْأَسْحَارِ

â€˜Obsitoota, dhugaa dubbattoota, (Rabbiif) ajajamtoota, [sadaqaa] kennattootaa fi warra obboroo keessa araarama kadhataniidha.â€™™ (Suuratu Ali-Imraan 3:17)

Salafoota irraa hanga kana yoo dhageenne salaanni halkanii faaydaa guddaa akka qabu ni barra. **Hasan** akkana jedha: Halkan irraa salaata salaataa osoo hanga elmu hoolaa taâ€™™eeyyu.â€™™ Kana jechuun â€˜osoo rakaâ€™™a tokkoyyu, sadiyyuu, shaniyyuu taâ€™™ee salaataaâ€™™ jechuu isaati. Rakaâ€™™aa 11 ykn 13 salaatuun dirqamaa miti. Hanga humna keeti lama lama gochuun dhumarratti tokko itti dabaluun salaatu dandeessa. Dhugumatti salaanni halkanii sammuu garmalee jabeessa, shakkii fi yaada badaa namarraa dhiqa.

3.Sammuu hojjachiisuâ€™™ akkuma Turkoonni jedhan â€˜Aâ€™™alÄ±Ä±Yan Demir pas tutmazâ€™™. Hiikni isaa â€˜Hadiidni hojjatu hin daandiâ€™™aaâ€™™uâ€™™ Kana jechuun namni osoo hin dhaabbatin yoo hojjate qaamaniis, sammuu, ruuhinis ni jabaata, gara olii ol deema. Garuu namni sammuu ofii yoo hin hojjachisiin, akkuma sibiilli hojii malee yoo taâ€™™ee daandiâ€™™aaâ€™™u, sammuu ni daandiâ€™™oofti, hojiin ala taati. Sammuu keenya hojjachisuuf maloota adda addaatti fayyadamu dandeenya. Isaan keessaa; lugaa haarawa barachuu, Qurâ€™™aana sammutti qabachuuf tattaafachu, kitaabban adda addaa dubbisuu, software haarawa barachuu, walaloo fi barreefamoota adda addaa burqisiisu fi kkf hojjachuudha. Sammuu hojjachiisuun yeroo jalqabaa ulfaachu dandaâ€™™a. Garuu osoo daangaa hin darbinii fi of hin miidhin saâ€™™aati muraasaf guyyaa guyyaan yoo hojjachiiste, sammun kee qaramaa fi banamaa adeema.

4.Dallansuu fi dhiphinna tooâ€™™achuuâ€™™ wanti sammuu dugulchuu fi doomsu garmalee dallanuu fi dhiphachuudha. Dallansuu fi dhiphinni keenya hanga nu balleessitu hanga gahuu hayyamuufi hin qabnu. Jalqaba wanta dallannuu fi dhiphannuuf haa ilaallu. Wanta takka darbeef yoo taâ€™™ee duubatti akka hin deebine beeku. Kan dhufuuf yoo taâ€™™e immoo duuti teenyaa yoom akka dhufu waan hin beeknef, dhimma keenya guuta Rabbitti dhiisne amma sirritti cimne hojjachuudha. Amma kan dallantu fi dhiphattu yoo taate immoo irra deddeebiâ€™™uun, â€˜Aâ€™™uzu billahi mina sheyxaani rajiim.â€™™ Jedhi.

فَفِرُّوْا إِلَى اللَّهِ ۖ إِنَّي لَكُمْ مِّنْهُ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٥٠﴾

Page 4

qulqulleessudha.â€™™ Dhugumatti qalbii ofii qulqulleessuf tattaafachun sammuu qaruudha. Yommuu ati qalbii tee qulqulleessuf tattaafattu, Rabbiin sammuu fi qalbii tee siif bana. Seenaa keessatti namoota sammun isaanii garmalee qara taate mee ilaali. Cubbuu irraa fi dhukkuboota qalbii kanneen akka oftuu, waanyu, jibba, shirkii fi kkf irraa of qulqulleessuf waan tattaafataniif sammun isaanii akkasitti qara taate.

dabalataan wantoota sammuu dugulchan linki kana irraa argachuu dandeessu:

<http://sammubani.com/2017/04/15/farra-sammuu/>

Date Created

April 22, 2017

Author

sammubani